

KARL ARNE

BLOM

LILLA
MARLENE

KARL ARNE

BLOM

LILLA
MARLENE

 SAGA
EGMONT

Karl Arne Blom

Lilla Marlene

Saga

Lilla Marlene

Omsalgsfoto: Shutterstock

Copyright © 1991, 2018 Karl Arne Blom och SAGA Egmont, an imprint
of Lindhardt og Ringhof A/S Copenhagen

All rights reserved

ISBN: 9788711707104

1. E-boksutgåva, 2018

Format: EPUB 2.0

Denna bok är skyddad av upphovsrätten. Kopiering för annat än
personligt bruk får enbart ske efter överenskommelse med Saga samt
med författaren.

Lindhardtogringhof.dk

Saga är ett förlag i Lindhardt og Ringhof, ett förlag inom Egmont-
koncernen

Den här boken tillägnas Helmut Eikermann i Berlin och Jiří Procházka i
Praha

Det skall komma en tid när vårt visserligen rymliga, men på samma gång trånga och av kvävande, förbrukad luft fyllda fängelse öppnas, med andra ord när det för ögonblicket rasande kriget på ena eller andra sättet når sitt slut - vad detta "på ena eller andra sättet" skrämmer mig, med tanke på både mig själv och det fasansfulla tvångsläge i vilket ödet har försatt den tyska folksjälén! Ty jag tänker endast på ett av de båda sätten: endast detta räknar jag och bygger, i strid med mitt medborgerliga samvete. Den aldrig upphörande offentliga informationen har ju inpräntat så djupt i oss alla de förkrossande, i all sin hemskhet slutgiltiga följderna av ett tyskt nederlag, att vi inte kan låta bli att frukta en sådan utgång mer än något annat i världen. Det finns det något, som en del bland oss i vissa ögonblick, som de själva tycker är brottsliga, fruktar mer än det tyska nederlaget, och för vilket andra öppet och oföränderligt ger uttryck åt sin fasa, och det är den tyska segern.

Thomas Mann: Doktor Faustus

*Personerna som förekommer i boken är inte
modellerade efter en gång levande förebilder.*

Författaren

I

1

Det var en afton i slutet av januari 1942 och den kändes arktisk. Som om det inte räckte med tjugofyra minusgrader rasade en snöstorm så vildsint att man inte upplevat maken sedan den stränga vintern 1929. Då hade tåget mellan Lund och Harlösa kört fast i drivorna vid Östra Torn utanför Lund. Det hade tagit två veckor att skotta loss det.

Den gången för tretton år sedan hade snöstormen dragit in från norr med vindstyrkor på tjugoåtta meter i sekunden och lamslagit Skåne.

Nu hade den genomträngande kylan bitit sig fast. Föregående dag, den tjugofemte januari, hade temperaturen uppmätts till minus tjugosex och en halv grad i Lund. Följande morgon avlästes minus trettiotvå grad i Dalby och minus trettioen i Södra Sandby.

De hårda kastvindarna knuffade honom, försökte fälla honom. Med möda fick han upp dörren till Storkällaren.

Loman tänkte bara äta något, dricka en öl eller två, ta sig en sup. Det var hans enda ärende innan han stretade hem till sitt hyresrum vid Grönegatan rakt mot vindriktningen.

När han steg innanför dörren blev det så där förunderligt och ogästvänligt tyst som det blir när en utomstående tränger sig på i en intim gemenskap. Men tystnaden varade bara ett kort ögonblick och de som vände blickarna mot honom ville bara förvissa sig om att han klarade av att dra igen dörren efter sig.

Det var som att stiga in i en bastu. Det stack i hans kinder och luften i lokalen kändes våtvarm och kvalmigt rökig. Loman huttrade till innan han överväldigades av en kort panikartad känsla av att inte kunna andas i restaurangens tjocka och kvävande täta atmosfär.

Ett bord stod ledigt alldeles vid fönstret. Han drog av sig rocken och hängde den på väggkroken. Han stack in den tjocka halsduken i rockärmen och placerade sedan pälsmössan på kroken bredvid.

Loman slog sig ned på stolen och masserade kinderna med fingertopparna. Det sved i dem, hettade i dem, stack obehagligt.

Detta var bland det värsta han upplevt i vinterväg.

Han såg sig om i lokalen. Han kände igen några ansikten. Det hade gått drygt två månader sedan han varit här senast. Nu var han tillbaka i Lund igen sedan fem dagar.

Han trivdes i den här lokalen. Miljön var lagom murrig för att man skulle kunna känna sig anonym och hemma i den. Storkällaren påminde om en tysk ölstuga där man lade sig vinn om att inte låta smutsen lagra sig mer än några dagar och maten var vällagad och mättande.

Loman drog fingrarna genom håret och kastade en blick mot fönstret. Gardinerna var fördragna, så han slapp sitta och titta på ovädret där ute. Det kändes kallt om fötterna. Han kunde inte begripa anledningen, för han hade rejäla skodon på sig. Han märkte att båda gardinhalvorna rörde sig lite och förstod att fönstret var otätt. Han gläntade på gardinen och såg att innanfönstret var spräckt.

Tacka för att det drar kallt, tänkte han och vände sig om mot servitrisen för att beställa vad han ville ha. Hon stod där med en enkel liten matsedel i handen.

Loman såg på henne och ryckte till.

”Herregud”, sade han.

”Jag säger detsamma”, sade hon. ”För det är väl du?”

2

Loman såg efter henne då hon gick mot köksregionerna för att lämna hans beställning. Han ruskade lite lätt på huvudet, log kort och strök sig över munnen.

Sara Lübig. Här. Av alla ställen i hela världen. Som servitris. Av alla yrken på denna jord det sista som han och andra väntat sig av henne. Och av alla matställen i tillvaron denna restaurang.

Han var förvånad och chockerad över att se henne i den där vita blusen med stärkta spetsar, den svarta kjolen, det lilla förklädet. Men mest av allt var det något helt annat som gjorde honom omtumlad: den stora förändring hon hade genomgått sedan han senast sett henne.

Sara Lübig av anno 1942 hade ett trött, uppgivet och glädjefattigt ansiktsuttryck, något hårt kring ögonen, något introvert i blicken. Hennes hy gav ett intryck av glåmighet. Håret var inte längre lika välskött, utan stripigt. Munnen var närmast ett glädjelöst streck i ett uttryckslöst ansikte.

Vart hade den unga kvinnan han mindes tagit vägen, undrade han med blicken fortfarande riktad mot dörren hon försvunnit genom, och när blev hon detta färglösa, sorgsna personifierade lidande?

Hon kom med hans öl och sup på en bricka, som också innehöll bestick, tallrik och serviett. Hon dukade på bordet framför honom.

Han fick ett intryck av att hon kände sig besvärad i hans närvaro. Själv kände han sig dum.

”Du är dej lik”, sade hon med en röst som avslöjade att hon yttrade orden bara för att säga något när tystnaden blivit för tät. ”Jag kände igen dej så snart du kom in genom dörren. Du har inte förändrat dej mycket.”

"Inte du heller", ljög han.

Hon betraktade honom med mörk blick.

"Ljug inte."

"Jag ..."

Loman slog ut med armarna.

"Hur länge sen är det vi sågs?" bytte han ämne. "Det är över tio år sen."

"Ja", sade hon. "Det var tjugoåtta. Fjorton år sen."

"Inte riktigt", korrigerade han och log mot henne. "Det var i maj vi avlade studentexamen. Det är några månader kvar innan vi kan fira fjortonårsjubileum. Men vi träffades en gång till. Senare."

"Vad du minns. Det hade jag glömt. När var det? Och var nånstans?"

"På hösten samma år. Jag hade permission och var hemma. Jag gick på biografen och fick syn på dej. Du var där tillsammans med Albert. Du satt några bänkrader framför mej. Jag tror inte du såg mej."

"Hur kan du komma ihåg det?" frågade hon.

"Det vet jag inte. Det bara slog mej med ens att jag såg dej på biografen och att du gick därifrån med Albert. Jag visste inte att ni var tillsammans."

"Det var bara för en kort tid."

"Vad har det blivit av honom?"

"Det vet jag inte. Jag har inte hört ifrån honom eller ens sett honom sen den hösten."

"Ibland kan man komma på sej med att undra över vad det blev av allihop i klassen", sade han och såg på hennes hand då hon höll upp i glaset. Den liknade inte den mjuka hand med de smala fingrar som han mindes.

"Nu vet du vad det blev av mej", sade hon med bitter biton. "Jag ska se efter om din kotlett är färdigstekt."

Så gick hon med raska steg mot dörren till köket och han såg efter henne. Han såg på hennes välformade ben. Han

erinrade sig hennes mjuka gång. Nu var det istället något tungt och robust över hennes steg.

3

Hon dröjde. Loman satt en stund i tankar, men efterhand som minnesbilderna av vårterminen i avgångsklassen, av studentexamen och av sommarmånaderna det där året 1928 blev otydligare och otydligare trängde sig röstsurret i lokalen alltmer närgånget på honom. Han blev medveten om den fräna cigarrettröken, om den instängda luften, om doften av öl.

Det var inte många gäster där. Med undantag för två medelålders män var det ingen som åt lagad mat. De övriga hade antingen bitit några tuggor i de smörgåsar som vidhäftade serveringen av öl eller låtit brödsnivorna med de tunna påläggen ligga orörda på faten.

Sara kom med hans kotlett på ett uppläggningsfat, med en såskanna och en rostfri skål med potatis. Hon behövde ingen bricka, utan klarade av att balansera det hon bar i höger hand och på höger underarm. Han såg henne komma emot sig och insåg att hon hade mångårig vana.

Plötsligt hördes en skarp smäll. Det blev alldeles tyst i lokalen. Så skramlade det hårt och klingande mot golvet då uppläggningsfatet, såskannan och potatisskålen slog i. Sara vände sig om och utdelade en rungande örfil.

”Vad tar du dej till, din krumkukade jävel?” skrek hon och höjde handen för att slå igen.

Mannen som klatschat henne där bak tog tag om hennes handled och hejdade henne. ”Vet du om att du har en osedvanligt grann bak?” frågade han med hög röst som darrade av skratt.

Hennes fria hand svepte till. Mannen som höll henne skrek och släppte sitt grepp. Han tog sig åt kinden, tryckte

till och studerade sedan sin handflata. Han såg blod, blod som kom från de båda längsgående skårer hennes vassa naglar rispat över hans kind. Stolen välte över ända då han kom på fötter, höjde handen och gav henne ett svidande slag med handflatan rakt över ansiktet.

"Din förbannade pissråtta!" skrek han. "Vad tar du dej till?"

Loman drog ett djupt andetag och reste sig långsamt. Han rundade sitt lilla fönsterbord och gick fram till bordet där mannen som daskat henne baktill och slagit henne i ansiktet satt tillsammans med fyra andra.

"Norde", sade en i sällskapet.

Det visade sig vara namnet på den som visat sådant handgripligt intresse för hennes stjärtparti. Denne vände sig om och såg med ilskna ögon på Loman.

"Var det nåt ni ville?" frågade han.

"Det är min mat som ligger där", förklarade Loman och pekade på golvet.

"Aj fan. Det kan jag bara beklaga. Men judehoran får hämta en ny portion i köket. Det blir så här när dom inte har vett att visa omdöme i valet av sina anställda. Lessen att det skulle drabba er."

Norde var på väg att tröstande lägga handen på Lomans axel, men Loman slog undan den.

"Vad ska nu detta betyda?" frågade Norde med ett tonfall som lät uppriktigt förvånat.

"Jag är inte hungrig längre", sade Loman.

"Men då är det ju ingen skada skedd. Får jag bjuda på en öl istället?"

Loman ruskade på huvudet. Han kände en hand på sin arm och skulle till att slå undan den, då han upptäckte att det var Saras. Hon sade inget, men hade något vädjande i blicken.

"Det är min mat", sade Loman till henne.

”Det var jag som var klumpig”, sade Sara. ”Jag hämtar en ny portion. Gå och sätt dej, så kommer jag snart. Det var en olyckshändelse. Det var mitt fel.”

”Så uppfattade inte jag det.”

”Hur uppfattade du det?” frågade Norde.

”Att orsaken var din drumlighet, för att använda ett milt uttryck.”

”Det var ju fan vad du var stor i flabben.”

”Det intresserar mej inte vad du anser. Ta nu och be damen om ursäkt.”

”Damen”, fnös Norde innan han insåg ordens innebörd. Han rynkade pannan. ”Be om ursäkt? Henne! Det var det roligaste jag har hört på länge.”

”Bry dej inte om honom. Det har ingen betydelse”, sade Sara och såg vädjande på Loman.

”Det har det. Såna här rövhål ska inte tro att dom kan bära sej åt hur som helst.”

En av Nordes vänner reste sig. Han hade ljust hår och runt ansikte, lade huvudet på sned och plirade lite med ögonen innan han öppnade munnen för att släppa lös en ordström som Loman inte för sitt liv kunde begripa. Det såg ut som om det innebar en rejäl ansträngning att få fram orden.

”Hade jag varit intresserad av vad det är ni försöker säja skulle jag frågat er vad det är ni vill. Men lägg er inte i. Det här är en sak mellan honom där”, förklarade Loman och tecknade med tummen mot Norde, ”och mej. Och henne”, tillade han och såg på Sara. ”Det handlar om vanlig enkel hyfs.”

Norde stod med händerna i sidorna och betraktade Loman med överlägsen min.

”Jag begriper inte varför kreti och pleti ska blanda sej i sånt som inte angår dom”, sade han och föreföll rikta orden mer till den ljushårige som hade rest sig än till Loman.

Loman ruskade lätt på huvudet, drog ett djupt andetag och placerade lugnt handen mot Nordes kavajslag. Så tog han ett grabbatag om tyget och tvingade den kortvuxne mannen att höja sig på tå.

"Fähundar finns det alldeles för gott om", sade han med låg röst. "Hur vore det om du gör som jag sagt?"

"Det skulle inte falla mej in. Du kan inte tvinga mej."

"Var inte för säker på det."

"Hur ska det gå till, då?"

"Det visar sej."

"Nej, svara. Tala om det för mej. Jag är nyfiken. Tänker du sätta igång att slå mej tills jag lyder?"

De såg varandra i ögonen. Loman blev medveten om alla blickar som riktades mot honom. Han såg sig om och uppfattade hur de andra gästerna satt där och förväntansfullt nyfikna följde händelseutvecklingen.

"Det enklaste blir att du gör som jag säger", sade Loman.

"Aldrig i livet."

"Då så. Du har själv valt."

Loman släppte taget om kavajen. Innan Norde hann uppfatta vad som skedde knöt Loman näven och slog honom i magen. Norde vek sig framåt, mer som en reflex än på grund av styrkan i slaget. Omgående placerade Loman sin näve över hans nacke och tryckte till. Norde gick ner på knä. Loman tvingade hans ansikte mot kotletten som låg på golvet.

"Ät", sade Loman och var alldeles för koncentrerad på Norde för att uppfatta hur en stol skrapade mot golvet och en av medlemmarna i Nordes sällskap ställde sig bakom honom och höjde båda armarna, knöt nävarna och spände musklerna.

Så slog han till mot Lomans njurar.

Sara skrek:

"Sluta!"

Loman låg i snön utanför restaurangen och förbannade sin egen dumhet att försöka leka riddersman. Han kände sig som en Don Quijote och önskade att det funnits en Sancho som åtminstone försökt hindra honom i hans dumdristiga företag att besegra fem personer samtidigt i knytnävskamp.

Han hade släppt taget om Nordes nacke, vänt sig om och utdelat ett så hårt slag han mäktade mot magen på mannen som boxat honom i njurarna. Utan att förvissa sig om att denne var försatt ur stridbart skick hade Loman riktat uppmärksamheten mot den ljushårige. Han var övertygad om att det inte fanns någon återvändo; att han nu hade också de andra emot sig och att handgripligheter var de enda argument de kunde begripa.

Den ljushårige fick något nervöst i blicken. Samtidigt som Loman såg det small det till mot hans rygg och smärtan spred sig effektivt. Det var mannen som slagit honom mot njurarna förut som angrep på nytt.

Alltsammans hade sedan gått mycket snabbt; som om Loman varit en irriterande bagatell som enkelt och i förbigående expedierades och kastades åt sidan innan den överväldigande muskelkraftens utövare återgick till sitt stillsamma samkväm.

Och det var ju ungefär med verkligheten överensstämmande. Han hade försökt försvara sig, men de var fem; även om den ljushårige inte visat sig duga mycket till. De andra hade varit desto mer hårdföra. De hade avslutat det hela med att bokstavligen kasta ut honom genom dörren och där hade han legat på gatan och för en stund varit helt desorienterad medan medvetandet om smärtan efter slagen tilltog efterhand som det klarnade i hans huvud.

Han ruskade på huvudet och reste sig upp på knä.

Han frös med ens så tänderna skallrade och det gick frossbrytningar genom kroppen.

En ljusrektangel föll över honom. Han höjde blicken och såg Sara stå där. Hon hade ytterkläderna på sig och sade något, som han inte kunde höra.

Han reste sig långsamt och mödosamt och kände lätt yrsel. Han måste ta ett par steg åt sidan för att inte förlora balansen.

”Det var ju alldeles förbannat också”, sade han med skrovlig röst, harklade sig och spottade. Han hade blodsmak i munnen och såg att det blev en röd fläck i snön som dock snart utplånades av den snö som fykande for fram och lade sig i ytterligare ett lager över gatan.

Han lade provande handen över munnen, kände med tungan mot tänderna. Ingen verkade vara lös. Han fick blod på handen. Det var läppen som spräckts.

”Det har du så otroligt rätt i”, sade Sara och kastade ytterkläderna mot honom. ”Här. Så slipper du frysa dej fördärvad.”

Han krängde rocken på sig, virade halsduken om halsen och tryckte pälsmössan på huvudet. Handskarna låg kvar i fickorna.

”Jag menade bara att folk inte ska behöva behandlas hur som helst av vem som helst”, sade han.

”Jag har förstått att du menade väl, men det tjänade inget till. Det borde du ha begripit.”

”Man kan inte alltid låta förnuftet råda. Återvänd du till ditt arbete. Jag ska ge mej hem.”

”Det ska jag också. Jag har inget arbete att återvända till.”

”Varför inte det då?”

”Jag fick avsked direkt.”

Han suckade djupt och ruskade på huvudet.

"Herre jävlar. Så blev det mitt fel att du förlorade ditt arbete."

"Han sa att jag skulle försvinna eftersom jag bara ställde till problem." "Vem sa det?"

"Direktören."

"Jag ska prata med honom."

"Är du galen? Du gör det bara värre."

"Kan det bli mycket värre?"

"Han tar i alla fall aldrig tillbaka uppsägningen. Det är meningslöst."

"Du kan väl inte bara utan vidare acceptera att få sparken?"

"Vad kan jag göra?"

"Du verkar ta det med en axelryckning."

"Det är bara som det ser ut."

"Vad ska du nu göra?"

"Det får lösa sej."

"Hur då?"

"Det vet jag inte på rak arm. Jag får hitta en lösning."

"Arbeten växer inte på trån. Var bor du?"

"Hur så?"

"Jag kan åtminstone följa dej hem, så slipper du trava iväg ensam i det här förbannade vädret."

"Jag reder mej. Jag har gått ensam hem många kvällar den här vintern och jag har klarat mej hela vägen."

"Ja, ja, men låt mej åtminstone få följa dej ett stycke på väg. Så kan vi pratas vid lite."

Hon ryckte på axlarna och kurade ihop sig. Han såg hur hon frös.

"Det är lång väg", förklarade hon varnande.

"Jag är ung och stark."

"Jag märkte det."

"Dom var fem", försvarade han sig lamt.

"Då kunde du ju för fan ha hållit dej lugn."

”Med tanke på hur du ställde till hans ansikte hade du nog fan fått sparken ändå.”

Hon gav honom en lång blick. Så nickade hon och började gå längs Skomakaregatan. Han betraktade henne medan hon gick ett tiotal meter. Så skyndade han ikapp henne.

”Du har nog rätt”, erkände hon då han kom jämsides med henne.

De sneddade över Mårtensstorget och slog in på Östra Mårtensgatan, passerade Östertull med kyrkogården och Privata elementarskolan, fortsatte längs Dalbyvägen.

För att vara någon som föreslagit att de skulle pratas vid medan de gick var Loman osedvanligt tyst. Han försökte ett par gånger att inleda ett samtal, men det var hopplöst att göra sig hörd i snöstormen. Sara yttrade inte ett ord.

”Är det långt kvar?” skrek han för att försöka överrösta vindylet.

”Jag sa ju att det var långt”, skrek hon tätt mot hans öra.

Det visade sig vara bortemot halvmilen och han var andfådd, ömsom varm, ömsom kall och rejält trött då de äntligen var framme vid gården öster om Vipeholms sjukhus.

Han stod i farstun och andades djupt medan hon verkade mer oberörd efter den långa promenaden rakt mot den slitande stormen med kastvindar som vräkte en tjock ridå av snö in över staden.

”Jag sa ju att det var långt”, sade hon än en gång. ”Ta av dej. Jag kokar lite kaffe.”

5

Loman gick in i dagligstugan och såg sig omkring i dunklet. Det enda ljuset kom från en blek och matt lampa i hörnet. Han fortsatte fram till fönstret. Snön låg tät på

fönsterblecket utanför och täckte det mesta av rutan. Han gnuggade med handen för att få bort imman som bildats på insidan. Det fanns inte mycket att se där ute mer än mörker och ett våldsamt vitt inferno.

”Du kan väl tända en brasa.”

Loman vände sig om och såg ryggen på Sara, som med raska steg gick genom rummet. Han satte sig på huk vid den stora murade eldstaden och började lava upp vedträn och rev sedan sönder Lunds Dagblad och stack in papperet under veden.

Han kunde inte se några tändstickor någonstans.

Loman gick åt samma håll som Sara i tron att köket låg däråt. Men Sara stod framåtlutad i dörren till ett rum med handen vilande på dörrhandtaget och vänsterbenet lite lyftat.

Hon drog tillbaka huvudet och började långsamt stänga dörren. Då hon blev medveten om att Loman stod där ryckte hon till med påföljd att dörren stängdes med en smäll.

”Jävlar”, sade hon. ”Bara jag inte väckte henne nu.” Sara gjorde en grimas och gläntade lätt på dörren.

Loman sträckte på sig och kunde kasta en blick in i rummet. Han såg en säng och ett huvud på kudden. Han hörde långa, rytmiska andetag.

”Det är Marlene”, viskade Sara försiktigt. ”Lilla Marlene.”

”Hon verkar sova gott.”

”Ja. När hon sover som allra bäst snarkar hon.”

”Jag letar efter tändstickor.”

”Finns det inte en ask på spiselhällen?”

”Jag kunde inte hitta nån.”

”Då ligger dom i köket.”

Hon gick före. De gick genom det stora rummet med eldstaden. I köket låg en stor ask på spiskåpan. Hon räckte

den till honom och han tog emot, såg henne i ögonen.

”Marlene?” sade han med frågande tonfall.

”Min dotter.”

”Ja, jag förstod det. Men vem mer bor här? Vem tar hand om henne när du är iväg och arbetar?”

”Tänd brasan, så gör jag kaffe, så kan vi prata sen”, bad hon och föste honom med blicken ut ur köket.

6

Det var bostadslängan i en gammal gård. Det kändes som att förflytta sig ett hundratal år tillbaka i tiden att befinna sig i det stora rummet med de robusta möblerna. Väggarna var timrade, det var högt i tak och bjälkarna som löpte längs takets kortsidesriktning var i ett mörkare träslag. Det hela gav ett mer ombonat intryck än om det klistrats tapeter på väggarna.

Mellan de båda fönstren på den långsida som vette mot öster löpte en drygt tre meter lång bonadsmålning, som visade människor bänkade vid två långbord under ett ståtligt gille. Vid kortändarna stod spelemän med fioler och flöjter. Borden dignade under diverse läckerheter och gillesgästerna satt uppradade och lät sig väl smaka från fat och ur pokal.

Loman reste sig och gick fram för att titta närmare. Den var gjord i varma färger, där rött och gult dominerade. Den var daterad 1817. Han studerade de symmetriskt uppbyggda gästbudsorden med tallrikar, stänkor, bestick och snapsglas och beundrade människornas klädedräkter.

”Det var ett par stycken här från Kulturen och bad att få titta närmare på den häromåret”, hörde han Saras röst och vände sig om.

Hon stod i dörren med en bricka och på den fanns koppar, sockerskål, gräddsnipa, kaffekanna, ett par små

snapsglas och en flaska med brunt innehåll.

"Det kröp fram efter en stund att dom ville överta den och placera den på museet."

"Hur mycket var dom villiga att betala för den?"

"Dom ville ha den gratis mot att fars namn skrevs på en skylt som skulle placeras bredvid. Han bad dom dra åt helvete och sen visade han dom på dörren innan dom hann komma fram till pengar."

Loman smålog.

"Hur är det med din far?"

Hon ruskade lätt på huvudet och började duka fram på det stora, tunga bordet.

"Jag använder inte socker", sade Loman. "Och inte grädde heller."

"Jag gör. Kom och sätt dej."

De slog sig ner på varsin sida av bordet. Loman hade ryggen mot den värmande elden.

"Det var inte måttligt vad du la på ved i brasan", konstaterade Sara. "Den har inte brunnit ut förrän till morronen."

"Det blir en lång och kall natt och jag tänker min själ inte gå tillbaka till stan." Han tecknade med huvudet mot den väggfasta bänken längs ena kortväggen. "Jag lovar att inte snarka."

Hennes leende liknade en glädjelös ryckning i mungiporna. Han såg på henne, det tjocka, kastanjefärgade håret som förlorat sin lyster, den höga pannan, kindknotorna, den bestämda munnen, de mjuka läpparna, de bruna ögonen. Dem mindes han så väl efter alla dessa år.

Hon lyfte buteljen. "Det är malört från i somras."

Han nickade.

Hon höllde upp.

”Lehayim”, sade hon och höjde glaset. Hon rynkade pannan och såg undrande ut då han ryckte till och för en kort stund fjärrskådande såg in i elden. ”Vad är det? Du såg ut som om du fått syn på en gengångare.”

”Jag kom bara att minnas nån”, sade han.

”Vem?”

”En kvinna inne i Lund som heter Rebekka.”

”Du verkar inte glad över att komma ihåg henne.”

”Det är inte alls som du tror.”¹

”Jag har inte sagt att jag tror nåt.”

”Jag ser i dina ögon vad du inbillar dej. Jag har träffat henne två gånger och första gången var när jag hjälpte hem hennes efterblivne son som hade misshandlats. Då bjöd hon mej på en sup och då skålade hon med mej som du gjorde nu. Leahayim. Andra gången jag träffade henne var när jag skulle berätta en sak för henne.”

”Du har alltid varit så besvärad inför kvinnor. Det är som om du slår knut på dej.”

”Det var då, en gång för länge sen, när vi fortfarande var unga. Man förändrar sej med åren, får hårdare hud och vågar vara sej själv mer. Leahayim.”

Han nickade mot henne och de drack. Han flämtade till och var tvungen att dricka en klunk kaffe. Det var skållhett. Hon verkade oberörd av den starka spriten.

”Du smakade ju knappt sprit alls förr i världen”, sade han. ”Minns jag.”

”Man förändrar sej. Huden hårdnar. Och man måste vara som livet kräver av en.”

”Det låter som ett sorgligt livsöde.”

”Det kunde ha varit muntrare.”

”Har du lust att berätta?”

”Nej.”

”Nej. Varför skulle du? Det är länge sen och här kommer jag i stort sett som en främmande människa.”

”Vi kände inte varandra särskilt bra på den tiden”, påminde hon. ”Det var nästan omöjligt att lära känna dej nåt närmare. Du var som en förbaskad enstöring.”

”Jag var blyg. Det var min natur. Men jag beundrade dej på avstånd. Fast jag lyckades aldrig hitta mod nog att säga det till dej.” Han kände att han rodnade lätt och drack en klunk malörtsbrännvin för att ha det att skylla på.

”Dessutom hade jag nog inte haft nåt för att säga det. Jag hade det intrycket.”

Hon ryckte på axlarna.

”Jag tänkte aldrig på dej på det viset”, erkände hon.

Sara Lübig skruvade lite på sig, kurade ihop sig och korsade armarna över bröstet. Hon huttrade till.

”Här är kallt”, sade hon och reste sig. Hon rundade bordet, vände på stolen bredvid hans och slog sig ned så att hon satt med ansiktet mot den sprakande elden.

Loman vände på sin stol och så satt de där bredvid varandra och iakttog de dansande lågorna och ingen av dem sade något på en god stund.

”Det finns förstås en far till lilla Marlene”, sade han lågt.

”Det fanns.”

Han betraktade henne från sidan.

”Det fanns”, upprepade hon och ryckte lätt på axlarna.

”Ja, det är ju egentligen inget som angår mej”, sade Loman.

”Och inget som jag har lust att prata om. Men du då? Vad blev det av dej? Jag trodde inte du var kvar i stan.”

”Jag har varit härifrån ganska många år.”

”Vad har du gjort?”

”Jag fortsatte inom det militära.”

”Är du kvar där?”

Han funderade lite över vad han skulle svara. Eftersom han inte gärna kunde säga som sanningen var, kunde han

ju alltid svara ja på frågan. Men han blev själv förvånad då han drog in luft och ruskade på huvudet.

"Nej", sade han.

"Vad arbetar du med nu?"

"Hemligheter. Jag är hemlig agent."

"Skoja inte nu. Vad gör du?"

Han log.

"På sätt och vis är jag kvar inom det militära. I varje fall är jag i statlig tjänst." Han funderade snabbt medan han hittade anledning att tiga en stund genom att sätta sig på huk framför den öppna brasan och med en eldgaffel fösa samman några vedkubbar som hade fallit isär. Han reste sig och satte tillbaka eldgaffeln så att den stod lutad mot spisen. "Jag är en sorts observatör. Jag och några till undersöker landets försvar i olika delar av riket för att lämna rapporter som ligger till grund för planeringen av krigets fortsättning", sade han och tyckte att han inte ljög alltför mycket.

"Det låter intressant", tyckte hon. "Och lite spännande."

"Det kan bli ganska enahanda."

"Så då bor du i Lund nu?"

"För tillfället gör jag det. Jag äter då och då på Storkällaren. Men jag har inte sett dej förut. Fast jag har inte varit där på ett bra tag."

"Jag började en vecka före jul."

"På det viset", sade han och nickade. "Då var jag bortrest." Han satte sig på stolen. "Och nu är du utan arbete."

"Ja", sade hon kort.

"Vad var det för ena, dom där figurerna?" frågade Loman.

"Äsch, halvfigurer, inga att bry sej om."

"Dom skällde dej för att vara nåt fult."

Hon blev röd om kinderna.